

**PRIMER KULTURNEGA DNE
na Kozjanski domačiji**

**Tema: BIVANJSKA KULTURA NA KOZJANSKEM,
v 19. in prvi pol 20. stoletja , na primeru Kozjanske domačije**

Cilji	Učenci z lastnim opazovanjem in sklepanjem spoznavaajo hišni tip območja Kozjanskega, ob opazovanju sklepajo o gradbenem materialu, znajo opredeliti vzroke za izbiro takšnih gradbenih materialov, osvojijo pomen prevladujoče hišne razporeditve prostorov, spoznajo, da je predvsem drugačen način življenja zahteval tudi drugačno bivanjsko kulturo. Seznanijo se z nekaterimi oblikami dela v preteklosti, jih primerjajo s sedanostjo in do preteklih oblik delovanja vzpostavijo aktiven, razmišljujoč odnos.
Aktivnosti	Spoznajo tip poselitve, ob tem sklepajo na različnost naselbinskih oblik in vzroke za to različnost. Opredelijo hišni tip in ga (v višji triadi) primerjajo z ostalimi hišnimi tipi v Sloveniji. Določijo gradbene materiale in njihovo namembnost. Spoznavaajo pomen domačega hišnega imena. V notranjosti hiše ugotovijo, kakšna je bila tedanja razporeditev prostorov, primerjajo jo z današnjo in sklepajo o pogojih za takšno razporeditev prostorov, ki so bili vezani na tedanji način življenja. Ugotavljajo, čemu so služili posamezni predmeti hišne opreme , kaj jih je danes nadomestilo in ali jih sploh še potrebujemo. Ugotavljajo pogoje bivanja (kuhanje spanje, osebna higiena). Skušamo ugotoviti dela slovenskih pisateljev, ki nazorno opisujejo življenje na slovenskem podeželju v 19. in prvi pol 20. stoletja.
Temeljna vsebinska gesla	<i>Bivanjska kultura, pogoji bivanja, gradbeni materiali, hišni tipi, notranja razporeditev prostorov, hiša, črna kuhinja, veža, hišna oprema.</i>

Zahtevnostna stopnja	1. 2.in 3. triada OŠ (s prilagojenimi zahtevnostnimi stopnjami podajanja vsebin).
Trajanje	2– 3 šolske ure.
Medpredmetne povezave	Spoznavanje družbe, etnologija, zgodovina, geografija, državljanska vzgoja in etika, glasba, likovni pouk.
Učna sredstva	Delovni listi (dve težavnostni stopnji), trda podloga, svinčnik, barvice.
Potrebna oprema	Športna oblačila in obutev, dobra volja.
Oblika dela	Vsebinska predstavitev, sklepanje, ugotavljanje, tipanje, demonstracija, reševanje delovnih listov.

**PRIMER KULTURNEGA DNE
na Kozjanski domačiji**

Tema: NEMA GOVORICA MUZEJSKIH PREDMETOV

Cilji	Učenci osvojijo pojem muzejskega predmeta, spoznajo namembnost nekdanjih predmetov hišne opreme, seznanijo se z nekaterimi delovnimi orodji in napravami, z dotikanjem in demonstracijo osvojijo procese delovnih postopkov, te primerjajo z današnjimi in ugotavljajo spremembe, tako si z možnostjo izkustvene primerjave utrjujejo historičnost razmišljanja, hkrati pa gradijo pozitiven odnos do muzejskih predmetov, skozi katere se da sklepati na mnogotera opravila v preteklosti.
Aktivnosti	Spoznavajo materiale, iz katerih so narejeni sestavljeni muzejski predmeti.
	Ugotavljamo njihovo delovanje in namembnost.
	Primerjajo muzejske predmete s sodobnimi napravami.
	Spoznavajo, kako so bili predmeti povezani z nekdanjim načinom življenja.
	Otroci doživljajo čar dotikanja in demonstracije postopkov uporabe nekdanjih predmetov in naprav.
Temeljna vsebinska gesla	Spoznavajo; npr. predmete kuhinjske opreme; lopar, burklje, , žličnik, nečka, lončeno posodje, pletene peharje, lesene nečke, pinje, čelešnik, zajec, rifžn, leseni čebri, petrolejke, likalnik, kolovrat, možnar in žrmlje.
	<i>Predmeti , priprave, naprave, hišna opravila, kmečka opravila .</i>

Zahtevnostna stopnja	1. in 2. triada OŠ (s prilagojenimi zahtevnostnimi stopnjami podajanja vsebin).
Trajanje	2 šolski uri.
Medpredmetne povezave	Spoznavanje družbe, etnologija, zgodovina, geografija, državljanska vzgoja in etika, glasba, likovni pouk.
Učna sredstva	Delovni listi (dve težavnostni stopnji), trda podloga, svinčnik, barvice.
Potrebna oprema	Športna oblačila in obutev, dobra volja.
Oblika dela	Vsebinska predstavitev, sklepanje, ugotavljanje, tipanje, demonstracija, reševanje delovnih listov, didaktična igrice -razvrščanja muzejskih predmetov.

**PRIMER KULTURNEGA DNE
na Kozjanski domačiji**

Tema: OTROŠTVO IN ODRAŠČANJE
konec 19. in v prvi polovici 20. stoletja na Kozjanskem

Cilji	Učenci spoznajo potek otroštva in doraščanja, ki je bilo vpeto v ekonomijo kmečkega gospodarstva in naravnano na preživetvene strategije, seznanijo se z delom in opravili, ki so bilia sestavni del otroštva, otroštvo vrednotijo s stališča tedanjih in današnjih razmer in si tako pridobivajo vrednostna merila, vpeta v družbene razmere.
Aktivnosti	Spoznavaajo sestavo družine, družinske člane, njihove vloge in številčnost družine. Ugotavljajo vlogo in položaj otroka v številčno veliki družini, sklepamo na njegovo sprejetost, odnos do ostalih družinskih članov. Spoznavaajo delovne obveznosti otrok v različnih starostnih obdobjih. Preko obveznosti skušajo sklepati na čas, ki je bil namenjen igri in zabavi. Spoznavaajo, kako in kdaj so se otroci igrali, kakšna je bila njihova igra in zabava . Glede na predstavljen potek otroštva skušajo sklepati na razpoložljive igrače, kje in kdaj so jih dobili, kje so jih kupili, kakšno vlogo so imele igrače v njihovem življenju. Spoznajo vlogo mame, očeta, starih staršev, tet , stricev in botrov pri vzgoji otrok. Učenci poskusijo opraviti nekatera otroška dela (luščenje fižola, koruze, čehanje perja, čiščenje buč, ličkanje koruze ipd.) Učenci se seznanijo z nekaterimi otroškimi igrami, ki jih ob zaključku ob demonstraciji tudi sami izvedejo.
Temeljna vsebinska gesla	<i>Otroštvo, opravila in naloge otrok, otroška igra in zabava, vzgoja otrok.</i>

Zahtevnostna stopnja	1. in 2. triada OŠ (s prilagojenimi zahtevnostnimi stopnjami podvajanja vsebin.
Trajanje	2 -3 šolske ure.
Medpredmetne povezave	Spoznavanje družbe, etnologija, zgodovina, geografija, državljanska vzgoja in etika, glasba.
Učna sredstva	Delovni listi (dve težavnostni stopnji), trda podloga, svinčnik, barvice.
Potrebna oprema	Športna oblačila in obutev, dobra volja.
Oblika dela	Vsebinska predstavitev, sklepanje, ugotavljanje, demonstracija, reševanje delovnih listov, konkretni primeri delovnih opravil otrok in otroške igrice.

**PRIMER KULTURNEGA DNE
na Kozjanski domačiji**

**Tema: OPRAVILA VEZANA NA SAMOOSKRIBNO
KMEČKO GOSPODARSTVO**

Cilji	Učenci osvojijo pojem samooskrbno kmečko gospodarstvo, spoznajo nekatera opravila in dela vezana na dom malega kmeta, seznanijo se z delitvijo dela na kmečkih domovih in ob nekaterih konkretnih delovnih opravilih sklepajo tudi na druge dejavnosti in opravila, ki so bila nujno potrebna za preživetje in ohranjanje kmečkega doma.
Aktivnosti	Učenci spoznajo žrmlje, njihov pomen in ob demonstraciji dela se seznanijo z celotnim delovnim postopkom. Spoznajo možnar in njegov pomen v nekdanji prehrani. Spoznajo kolovrat in se seznanijo s celotnim postopkom predenja. Spoznajo pletarstvo in njegov pomen za kmečko gospodarstvo, ob demonstraciji se tudi sami poskusijo v pletarski veščini. Seznanijo se s kmečkimi orodji, s pripravo orodij za delo, klepanjem kose, srpa, z orodji sami poskušajo opraviti kakšno opravilo (grabljenje sena, listja). Seznanijo se z načinom priprave kruha in s peko v krušni peči.
Temeljna vsebinska gesla	<i>Samooskrbno kmečko gospodarstvo, delovna opravila in postopki, dopolnilne dejavnosti.</i>

Zahtevnostna stopnja	1.,2 in 3. triada OŠ (s prilagojenimi zahtevnostnimi stopnjami podajanja vsebin).
Trajanje	2-3 šolske ure.
Medpredmetne povezave	Spoznavanje družbe, etnologija, zgodovina, geografija, državljanska vzgoja in etika, tehnika .
Učna sredstva	Delovni listi (dve težavnostni stopnji), trda podloga, svinčnik, barvice.
Potrebna oprema	Športna oblačila in obutev, dobra volja.
Oblika dela	Vsebinska predstavitev, sklepanje, ugotavljanje, demonstracija, reševanje delovnih listov, aktivna udeležba otrok v nekaterih delovnih postopkih.